

CHƯƠNG TRÌNH TẬP HUẤN KỸ THUẬT

“Kiểm kê khí thải và xác định đóng góp từ các nguồn thải để lập kế hoạch quản lý chất lượng không khí tại Việt Nam”

26-27/11/2021

Bài 3: Nghiên cứu cụ thể EI cho nguồn điểm và nguồn diện

GS.TS. Nguyễn Thị Kim Oanh
TS Lại Nguyên Huy

Nội dung

- Tính toán EI cho nguồn điểm sử dụng EF và CEMS: ví dụ về công cụ tính phát thải nhiệt điện;
- Tính EI cho nguồn diện cho Việt Nam: ví dụ về kiểm kê khí thải cho làng nghề ở Việt Nam trong dự án WB và đun nấu dân dụng;
- Các bộ số liệu EF phát thải trên thế giới và cách tra cứu (ABC-EIM, EPA AP42, EMEP)

(1) Nguồn Điểm

Các loại phát thải công nghiệp và nhiệt điện

- Đốt nhiên liệu: thải ống khói (PM, khí, kim loại nặng, v.v.)
- Hoạt động SX không đốt nhiên liệu: thải ống khói, (bụi xi măng, phân đạm, v.v.)
- Thải không qua ống khói (fugitives): tải chuyển nhiên liệu (than, nguyên liệu), phế thải (xỉ than), hóa chất từ bồn chứa, v.v.
- Phương pháp tính
  - Tính theo pp EF
  - Tính theo dữ liệu CEMS

Phát thải từ nhiệt điện và công nghiệp của Việt Nam (Gg/yr), 2010, sử dụng ABC-EIM

Chất thải	Nhiệt điện	Công nghiệp			Tổng
		Đốt nhiên liệu	Quá trình sản xuất	Tổng thải công nghiệp	
CO	11.3	350	—	350	361
NO_x	141	173	6.20	179.2	320
SO₂	142	208	179	387	529
NMVOC	2.29	12.9	36.4	49.3	51.6
NH₃	0.49	0.06	12.3	12.4	12.9
PM₁₀	19.3	61.6	185	246.6	266
PM_{2.5}	8.01	29.1	42.2	71.3	79.3
BC	0.02	2.04	0.50	2.54	2.56
OC	0.10	1.06	3.55	4.61	4.71
CO₂	44,776	61,080	—	61,080	105,856
CH₄	0.60	6.63	—	6.63	7.23
N₂O	0.53	0.98	—	0.98	1.51

Source: Huy and Kim Oanh, 2017

DỮ LIỆU CẦN CHO CÁC CẤP/TIER TÍNH EI NGUỒN ĐIỂM ĐỐT NHIÊN LIỆU

Cấp	Dữ liệu hoạt động	Nguồn dữ liệu	Hệ số phát thải
Cấp 1	Lượng tiêu thụ nhiên liệu của mỗi loại nhiên liệu	Tổng cục thống kê, tổ chức năng lượng quốc tế	EF có sẵn cho từng loại nhiên liệu
Cấp 2	Loại nhiên liệu và công nghệ đốt	Khảo sát sơ bộ nhà máy, hoặc từ báo cáo ĐTM	Hệ số phát thải theo từng loại công nghệ
Cấp 3	Số liệu chi tiết tại nhà máy (vd. CEMS)	Báo cáo phát thải và đăng ký (PRTR), Quan trắc môi trường	Phát thải tính bằng cách dùng dòng khí thải (nồng độ, nhiệt độ, lưu lượng)

Tính phát thải dựa vào hệ số phát thải

$$E_i = EF \times AL \times (1 - CE/100)$$

- E_i : Thải lượng khí thải của chất thải i được thải ra từ nguồn (tấn/năm);
- EF_i : Hệ số phát thải của thông số i ; dùng đơn vị thích hợp
- AL : Mức độ hoạt động của cơ sở (tấn nhiên liệu/năm đối với cơ sở có sử dụng nhiên liệu đốt, vd: 25 ngàn tấn than/năm; hoặc tấn sản phẩm/năm đối, vd: 300 ngàn tấn xi măng/năm);
- CE : Hiệu suất xử lý khí thải đối với chất thải i (%) (vd: lọc bụi tĩnh điện, $EC_{bụi} = 96\%$), trường hợp cơ sở không có hệ thống xử lý khí thải $ER = 0$.

Ví dụ: so sánh hệ số phát thải của đốt nhiên liệu của các bộ dữ liệu khác nhau (đ/v chất thải trước khi xử lý)

Fuel type	Combustion technology	S, % w/w	Ash, %, w/w	Uncontrolled EF for SO ₂			Uncontrolled EF for NO _x			Uncontrolled EF PM _{2.5}	
				WHO, kg/ton	EMEP, g/GJ	AP-42 kg/ton	WHO, kg/ton	EMEP, g/GJ	AP-42, kg/ton	EMEP, g/GJ	AP-42, kg/ton
Fuel oil (FO)	Normal firing	2.2	0.3	19.9 S	495.0	19.2S	13.20	142.0	5.75	19.30	(1.1S+0.39)/1.4
	Tangential firing	2.2	0.3			19.2S			3.90		(1.1S+0.39)/1.5
	Distillate oil fired	2.2	0.3			17.1S			2.40		0.17
Waste oil (industrial oil, automotive oil)	Boilers	0.5	0.3		495.0	18.0 S		142.0	2.33	19.30	5.3A
	Atomizing burners	0.5	0.3			14.3S			2.13		5.3A
Anthracite coal	Pulverized coal furnace	3.0	5.0	19 S		19.5S	9.00		9.00		0.6A
	Fluidized bed combustion (FBC)	3.0	5.0		820.0	1.45		82.5	0.90	5.20	0.3A
	Stoker-fired	3.0	5.0			19.5S			4.50		0.3A

WHO: Tier 1

US EPA, EMEP: Tier 2

HỆ SỐ PHÁT THẢI ĐỐT NHIÊN LIỆU (AP 42)

Loại nhiên liệu	Công nghệ đốt	S (S) (%)	Tro (A) (%)	EF SO ₂	EF NO _x	EF TPM
				(kg/tấn)	(kg/tấn)	(kg/tấn)
Dầu đốt (FO)	Đốt thông thường	2,2	0,3	19,2S	5,75	(1,1S+0,39)/1,4
	Đốt tiếp xúc	2,2	0,3	19,2S	3,90	(1,1S+0,39)/0,85
	Đốt dầu cc	2,2	0,3	17,1S	2,40	0,29
Dầu thải	Lò hơi	0,5	0,3	18,0 S	2,33	8,5A
	Vòi phun đốt	0,5	0,3	14,3S	2,13	8,8A
Than Anthracite	Buồng đốt than nghiền	3,0	5,0	19,5S	9,00	5A
	Đốt tầng sôi (FBC)	3,0	5,0	1,45	0,90	5A

HỆ SỐ PHÁT THẢI THEO SẢN PHẨM (AP 42): ví dụ SX phân đạm

Đơn vị	Quy trình	Công nghệ	EF NH ₃	EF TPM
			(kg/tấn)	(kg/tấn)
SX NH ₃	Buồng đốt hoá khí than	Sản xuất khí tổng hợp làm đầu vào để tổng hợp NH ₃		0,19
	Bể tổng hợp NH ₃	Sản xuất và NH ₃ lỏng	1,0	0,072
Sản xuất Urê	Tổng hợp và cô đặc dung dịch	Sản xuất Ammonium carbamate từ NH ₃ & CO ₂	9,23	0,011
	Làm cứng (tạo hạt và kết hạt)	Phương pháp tạo hạt và phát thải		
		- Tạo hạt tầng không sôi: dạng dùng cho nông nghiệp	0,43	1,9
		- Tạo hạt tầng không sôi: dạng dùng cho chăn nuôi		1,8
	Làm nguội	Thiết bị làm nguội thùng quay	0,0256	1,85
	Đóng gói			0,10

HIỆU QUẢ XỬ LÝ KHÍ THẢI: ĐỐT NHIÊN LIỆU (AP-42)

Chất ô nhiễm và thiết bị xử lý	Hiệu quả xử lý (AP-42), %
Xử lý SO₂	
Khử lưu huỳnh trong khí thải (Hệ thống lọc ẩm)	90
Khử lưu huỳnh trong khí thải (Phun khô)	80
Khử lưu huỳnh trong khí thải (không rõ chủng loại)	85
Xử lý NO_x	
Tuần hoàn khí thải	45
Dùng lượng không khí dư thấp	30
Phương pháp đốt ít sinh ra NO _x	55
Xúc tác có chọn lọc	94
Xúc tác không chọn lọc	60
Xử lý TPM	
Hệ thống lọc bụi tĩnh điện	99
Bộ lọc bụi túi vải vải	99,8
Cyclone	99
Hệ thống lọc ẩm	90
Cyclone nhiều tầng	95

Tính toán phát thải sử dụng dữ liệu quan trắc chất lượng kk liên tục (CEMS)

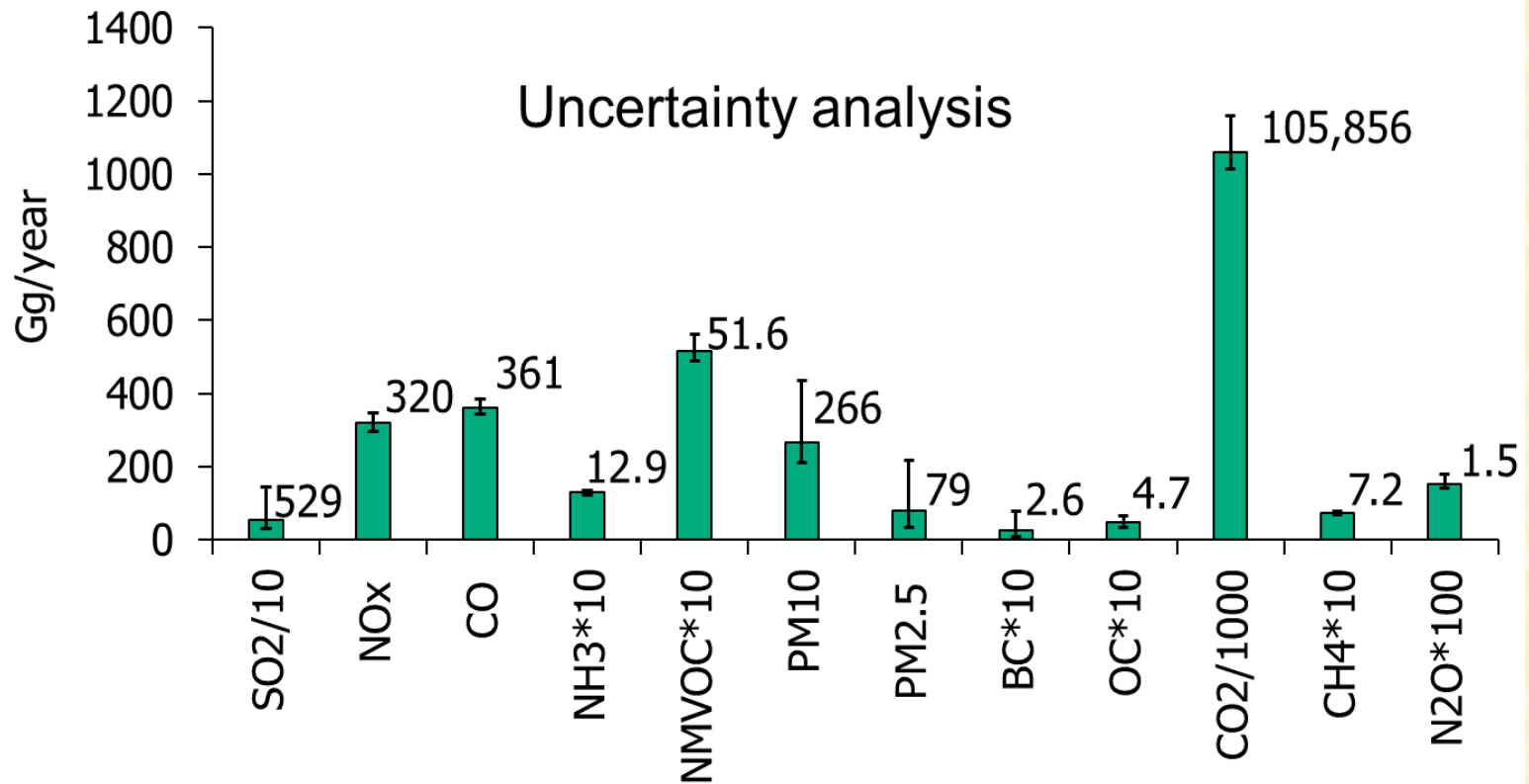
- CEMS cung cấp EF cấp 3 (chính xác nhất) nếu CEMS cho SL ít nhất 80% thời gian trong năm (Shigeru, 2017)

$$E_i = Q_0 * C_{i0} * h * N / 10^9$$

- E_i : Tổng mức phát thải của chất ô nhiễm i (tấn/năm);
-
- Q_0 : Lưu lượng khí thải của nguồn (Nm^3/h);
- C_{i0} : Nồng độ khí thải trung bình năm của chất ô nhiễm i (mg/Nm^3);
- h : Số giờ hoạt động trong 1 ngày;
- N : Số ngày thực tế mà nguồn điểm hoạt động (ngày).
- 10^9 là chuyển đổi đơn vị, từ mg thành tấn

Lưu ý: khoảng ngày mà nhà máy đóng cửa để bảo trì không tính cho N.

ANNUAL EMISSION RANGES (THE BEST ESTIMATE VALUES AND
THE RANGES (HIGH AND LOW ESTIMATES) FROM THERMAL
POWER PLANT AND INDUSTRY, VIETNAM, 2010

Phát thải năm 2010 từ nhiệt điện và công nghiệp của Việt Nam (Gg/yr)

Chất thải	Nhiệt điện	Công nghiệp			Tổng
		Đốt nhiên liệu	Quá trình sản xuất	Tổng thải công nghiệp	
CO	11.3	350	—	350	361
NO_x	141	173	6.20	179.2	320
SO₂	142	208	179	387	529
NMVOC	2.29	12.9	36.4	49.3	51.6
NH₃	0.49	0.06	12.3	12.4	12.9
PM₁₀	19.3	61.6	185	246.6	266
PM_{2.5}	8.01	29.1	42.2	71.3	79.3
BC	0.02	2.04	0.50	2.54	2.56
OC	0.10	1.06	3.55	4.61	4.71
CO₂	44,776	61,080	—	61,080	105,856
CH₄	0.60	6.63	—	6.63	7.23
N₂O	0.53	0.98	—	0.98	1.51

Source: Huy and Kim Oanh, 2017

Ví dụ Tính toán phát thải bằng công cụ excel phát triển cho phân đạm Vietnam

VIE-Emission-Inventory-CALC-EXCEL-UREA.v1.0-PR-Send-March22-distributed [Compatibility Mode] - Excel

File Home Insert Page Layout Formulas Data Review View Foxit PDF Tell me what you want to do

PRODUCT DEACTIVATED To keep using Excel without interruption, please reactivate now. [Reactivate](#)

Sử dụng nhiều loại nhiên liệu

TÍNH TOÁN THẢI LƯỢNG CHO CÔNG NGHIỆP URÊ TẠI VIỆT NAM

Bảng tính phiên bản 1.0

Bản quyền © Học Viện Công Nghệ Châu Á (AIT), 2017

Thực hiện bởi: Nhóm Nghiên Cứu Chất Lượng Không Khí, Học Viện Công Nghệ Châu Á
Ngày cập nhật: 24 Tháng 2 Năm 2017

Thông tin cơ bản kiểm kê phát thải

Năm tính phát thải: 2019

Tên cơ sở sản xuất: Nhà Máy Đạm Ninh Bình

Địa chỉ: Lô 67, Khu công nghiệp Khánh Phú, Xã Khánh Phú, Huyện Yên Khánh

Vị Trí Tòa Đệ: N E

Loại nhiên liệu tiêu thụ: Dầu thải

Hệ thống quan trắc CEMS: Không

Trang Chủ Menu

1. Lò hơi và nhiệt điện

2. Quá trình sản xuất Urê

3. Bảng tổng hợp phát thải

Hướng dẫn tính toán thải lượng trong công nghiệp sản xuất Urê tại Việt Nam

Công cụ này được phát triển bởi nhóm nghiên cứu của giáo sư Nguyễn Thị Kim Oanh (AIT) nhằm hỗ trợ việc tính toán phát thải các chất ô nhiễm không khí từ công nghiệp sản xuất Urê tại Việt Nam. Thải lượng có thể được tính toán thông qua hệ số phát thải (3 bảng tính/worksheet đầu tiên) và dữ liệu CEMS (bảng tính/worksheet thứ 4).

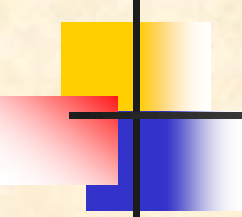
Trong bảng tính 'DOT NHIEU LIEU', người dùng cần nhập các thông tin dữ liệu sau:

- Lượng nhiên liệu tiêu thụ (tấn/năm)
- Loại nhiên liệu
- Chất lượng nhiên liệu: hàm lượng lưu huỳnh (%) và hàm lượng tro (%) của nhiên liệu
- Thiết bị xử lý ô nhiễm đang hoạt động (lựa chọn thiết bị trong danh mục đã được tạo sẵn), sau khi lựa chọn thiết bị xử lý ô nhiễm, hiệu suất xử lý do "Người dùng xác định" trong bảng riêng sẽ được hiển thị

DOT NHIEU LIEU | SAN XUAT URE | TONG HOP-PP HE SO PHAT THAI | PHUONG PHAP CEMS

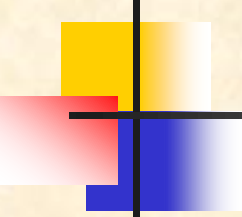
Ready 12:56 PM 3/23/2017

Hướng dẫn sử dụng công cụ tính thải Excel

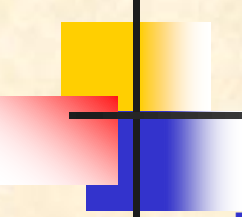
-
- Phương pháp hệ số phát thải:
    - Tính thải từ nhiệt điện/lò hơi
    - Tính thải từ sản xuất NH₃ và phân đạm
    - Bảng tổng kết số liệu
  - Phương pháp tính theo số liệu CEMS
    - Xử lý và nhập số liệu
    - Bảng tổng kết số liệu

Tính bằng pp hệ số phát thải

-
- Dựa trên hệ số phát thải (EF: AP-42)
    - Tính thải cho nhà máy nhiệt điện
    - Tính thải từ quá trình sản xuất NH₃
    - Tính thải từ sản xuất phân đạm
  - Tier 2 (cấp 2): hệ số phát thải phụ thuộc vào công nghệ sản xuất/công nghệ đốt
  - Chọn công nghệ xử lý khí thải và xác định hiệu suất xử lý của từng chất ô nhiễm

Bài tập sử dụng công cụ tính thải Excel

-
- Phương pháp hệ số phát thải:
    - Thay đổi độ tro của than và nhận xét kết quả
    - Thay đổi loại công cụ xử lý và nhận xét kết quả
  - Phương pháp tính theo số liệu CEMS
    - Thay đổi số giờ, ngày SX và nhận xét kết quả
    - Thay đổi nồng độ và lưu lượng và nhận xét kết quả

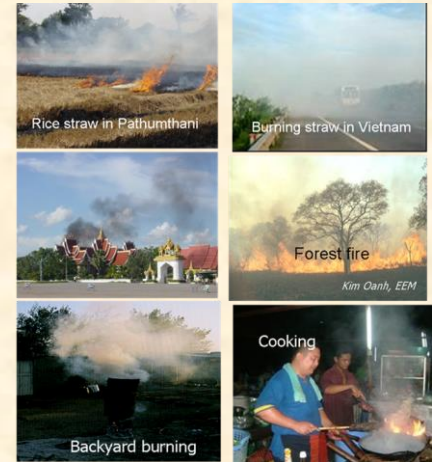
Kiểm kê phát thải ở các cấp (1-3) với nguồn điểm: ví dụ nhiệt điện

Cấp	Các loại số liệu hoạt động (AL)	Nguồn dữ liệu	Hệ số phát thải
Cấp 1	Tiêu thụ nhiên liệu đ/v các loại nhiên liệu khác nhau	Lấy từ thống kê của quốc gia hoặc từ thống kê của cơ quan năng lượng quốc tế	Hệ số phát thải mặc định dựa trên loại nhiên liệu
Cấp 2	Tiêu thụ nhiên liệu đ/v các loại nhiên liệu khác nhau với các phương pháp đốt khác nhau	Số liệu khảo sát cho nhà máy, số liệu lấy lấy từ ĐGTĐMT (EIA)	Hệ số phát thải đặc thù cho công nghệ sử dụng
Cấp 3	Số liệu đặc trưng của mỗi nhà máy (số liệu đo đạc liên tục CEMS)	Từ báo cáo phát thải của nhà máy, báo cáo kỹ thuật/quan trắc môi trường của nhà máy	Tính toán phát thải dựa trên số liệu đo đạc trực tiếp (CEMS)

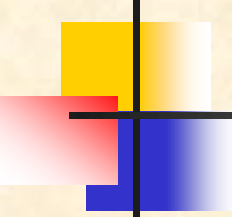
Công cụ excel hướng dẫn EI cấp 2 và cấp 3

(2) Nguồn điện: n/c cụ thể

- ❑ Đun nấu dân dụng ở Hà Nội và ĐB Sông Hồng
- ❑ Tính phát thải làng nghề: đốt nhiên liệu và qt sản xuất

Nguồn điện đốt nhiên liệu: EF cho các cấp EI

Cấp 1 (Tier 1): dùng tổng nhiên liệu sử dụng và EF theo nhiên liệu (ví dụ: không tính đến loại bếp nấu)

Cấp 2 (Tier 2): nhiên liệu và công nghệ đốt; v/d lượng củi sử dụng trong các loại bếp khác nhau có EF khác nhau

Dữ liệu EF : US EPA (Webfire), EMEP, ABC EIM (số liệu của châu Á (Việt Nam, Trung Quốc, Đài Loan, Thailand, etc.) cho đun nấu dân dụng và đốt phế thải NN

Khảo sát để thu thập số liệu đối với đun nấu dân dụng

Công thức tính phát thải:

$$Em_{i,j,k} = \sum Fc_{j,k} * EF_{i,j,k}$$

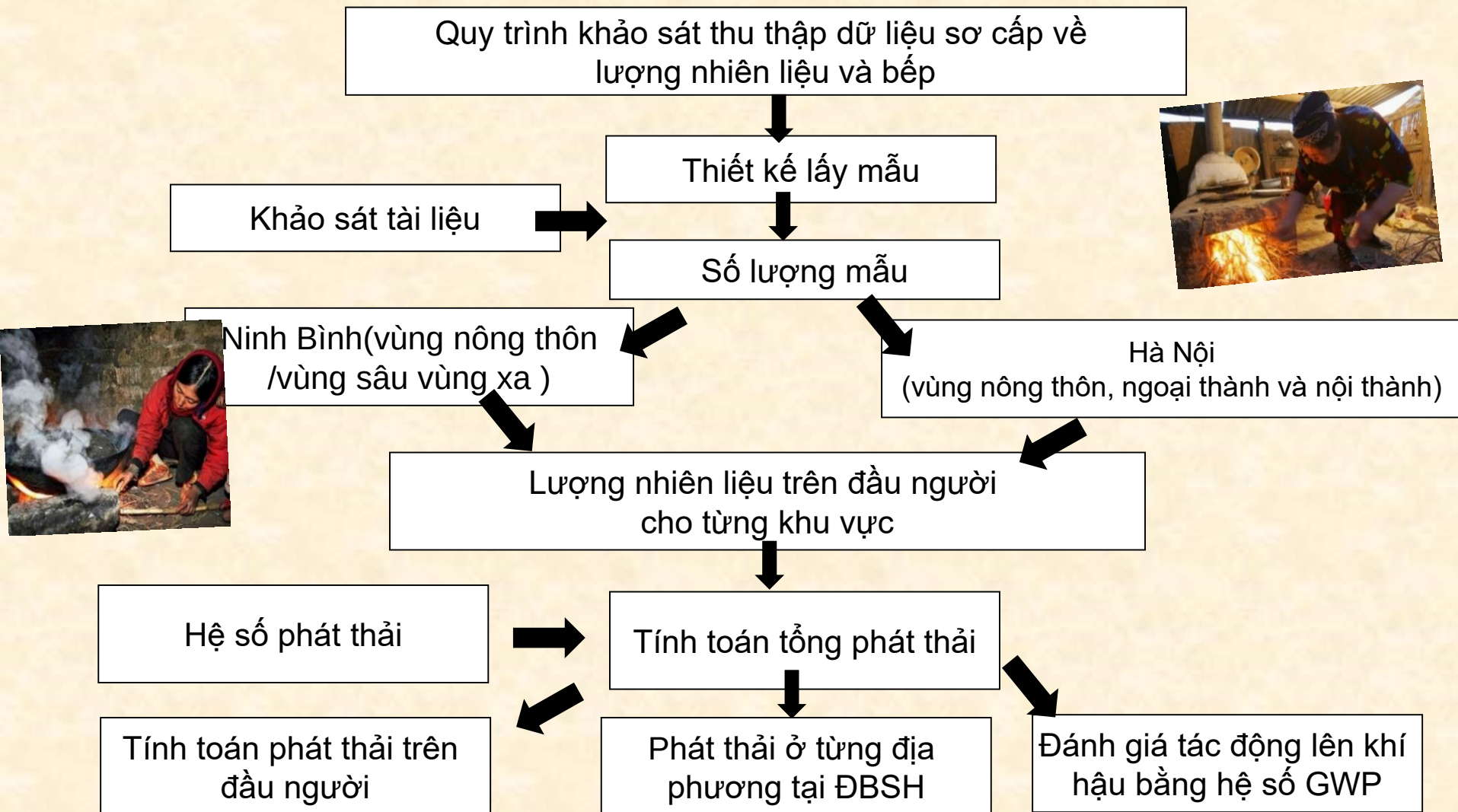
- j = Loại nhiên liệu sử dụng trong đun nấu dân dụng
 $Em_{i,j,k}$ = Phát thải chất ô nhiễm i từ việc đun nấu nhiên liệu j trong bếp loại k
 $Fc_{j,k}$ = Lượng nhiên liệu j dùng đun nấu (kg/năm) trong bếp loại k
 $EF_{i,j}$ = Hệ số phát thải của chất ô nhiễm i do đốt nhiên liệu j trong bếp loại k

EF có thể được trích xuất từ các cơ sở dữ liệu quốc tế như IPCC, EMEP/EEA, ABC-EIM và USEPA, bài báo khoa học (Smith et al., 2000; Bond et al. 2004; Zhang et al., 2000; Oanh et al., 2005; Bhattacharya et al., 2002)

Số liệu về bếp và nhiên liệu thu thập từ các khảo sát

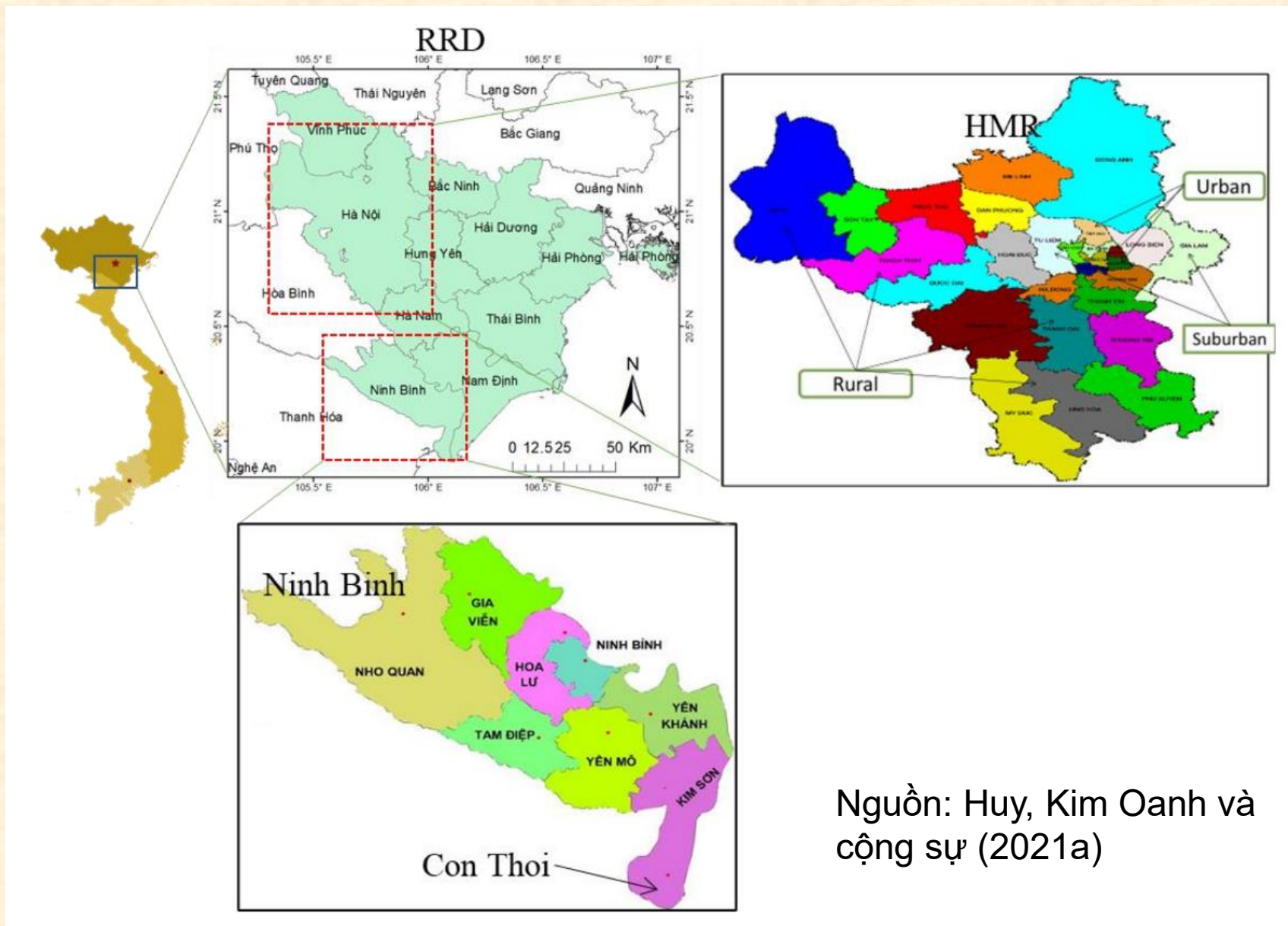

Sơ đồ phát triển EI từ đun nấu dân sinh tại Đồng bằng sông Hồng (ĐBSH)

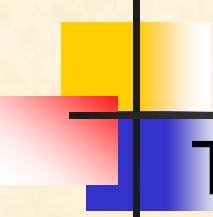

Bản đồ khảo sát số liệu tại Hà Nội và Ninh Bình

Nguồn: Huy, Kim Oanh và cộng sự (2021a)

Thiết kế lấy mẫu cho DB Sông Hồng

Tỉnh Ninh Bình (Phúc và Kim Oanh, 2012):

- Khảo sát tại xã Cồn Thới, huyện Kim Sơn
- Lấy 350 hộ ngẫu nhiên trong tổng 1794 hộ tại xã Cồn Thới → sau đó loại trừ đi 50 hộ do có hoạt động đốt thương mại

■ Hà Nội (Nhưng và Kim Oanh, 2013):

- Quy trình lấy mẫu phân tầng được xây dựng theo 3 khu vực nội thành, ngoài thành, nông thôn.
- Chọn quận/huyện theo từng khu vực theo pp. lấy mẫu theo hạn ngạch
- Chọn số lượng hộ ngẫu nhiên theo từng quận/huyện được chọn → 918 tổng số hộ khảo sát.

Số hộ khảo sát tại Hà Nội và Ninh Bình

Tỉnh / TP	Khu vực	Quận khảo sát	Tổng số phường	Số phường khảo sát	Tên phường khảo sát	Tổng số hộ	Số hộ khảo sát
Hà Nội	Nội thành	Hoàn Kiếm	18	3	Hàng Bài	1940	92
		Hai Bà Trưng	20		Lê Đại Hành	2422	92
		Cầu Giấy	8		Yên Hòa	10135	95
	Ngoại thành	Từ Liêm	16	2	Đại Mỗ	5077	94
		Gia Lâm	22		Cổ Bi	2314	92
	Nông thôn	Thạch Thất	23	5	Tân Xã	1189	89
		Thanh Oai	21		Thanh Văn	1252	89
		Ba Vì	31		Đông Quang	998	88
		Ứng Hòa	29		Phượng Tú	2917	93
					Quảng Phú Cầu	4302	94
	Tổng số hộ khảo sát tại Hà Nội						
Ninh Bình	Nông thôn (vùng sâu vùng xa)	Kim Sơn	27	1	Cồn Thới	1794	350
	Tổng số hộ khảo sát tại Ninh Bình						350

Ghi chú: Số hộ, quận/huyện và phường/xã được ghi nhận vào năm khảo sát

Nguồn: Huy, Kim Oanh và cộng sự (2021a)

Kết quả khảo sát

Tỉnh/TP	Chỉ số khảo sát	Nông thôn/ Vùng sâu vùng xa	Ngoại thành	Nội thành
Ninh Bình	Quy mô hộ gia đình	4,29 người/hộ	-	-
	% hộ khảo sát sử dụng loại nhiên liệu	LPG: 56% Than bùn: 0,7% Than tổ ong: 0,7% Củ đốt: 16% Phế phẩm NN: 80,7%	-	-
	Lượng nhiên liệu đốt trên đầu người (kg/người/năm)	LPG: 5,6 Than bùn: 1,03 Than tổ ong: 0,63 Củ đốt: 41 Phế phẩm NN: 335	-	-
Hà Nội	Quy mô hộ gia đình	4,27 người/hộ	4,14 người/hộ	4,47 người/hộ
	% hộ khảo sát sử dụng loại nhiên liệu	LPG: 93,8% Than bùn: 1,1% Than tổ ong: 1,1% Củ đốt: 38,4% Phế phẩm NN: 5,1%	LPG: 94,6% Than bùn: 5,9% Than tổ ong: 21,9% Củ đốt: 23,1%	LPG: 92,5% Than bùn: 9,3% Than tổ ong: 46,8%
	Lượng nhiên liệu đốt trên đầu người (kg/người/năm)	LPG: 11,8 Than bùn: 1,8 Than tổ ong: 1,5 Củ đốt: 81,3 Phế phẩm NN: 3,6	LPG: 12,9 Than bùn: 6,2 Than tổ ong: 22,3 Củ đốt: 25,6	LPG: 16,9 Than bùn: 3,6 Than tổ ong: 18

Nguồn: Huy, Kim Oanh và cộng sự (2021a)

Hệ số phát thải chọn dùng (g/kg)

Chất ô nhiễm	Loại nhiên liệu									
	Củi đốt	Than bùn	LPG	Phế phẩm NN	Than tổ ong	Khí tự nhiên	Khí sinh học	Dầu hỏa	Than củi	Phế phẩm gia súc
PM _{2.5}	3,4	0,62	0,24	4,89	0,62	0,16	0,52	0,50	2,4	3,8
SO ₂	1,31	8,5	0,38	1,70	8,5	0,38	0,38	0,025	0,49	6
CO ₂	1564	2380	3085	1101	2380	3440	1440	3037	2436	1027
CO	48	67	17,9	57	67	0,3	2,0	37,9	187,5	39,1
NO _x	0,12	1,84	3,26	0,17	1,84	2,9	0,1	0,85	0,42	0,7
NH ₃	0,84	0,70	-	0,87	0,70	-	-	-	0,97	-
CH ₄	5,03	4,4	0,28	4,32	4,4	0,3	1,005	0,56	8,1	3,7
N ₂ O	0,18	0,20	0,12	0,18	0,20	0,09	0,095	0,07	0,21	0,314
NMVOC	7,9	13,1	2,7	8,49	13,1	1,6	1,6	8,8	8	21
BC	0,27	0,043	0,12	0,40	0,043	0,08	0,21	0,26	0,3	0,53
OC	1,63	0,15	0,06	2,01	0,15	0,04	0,11	0,05	0,9	1,75

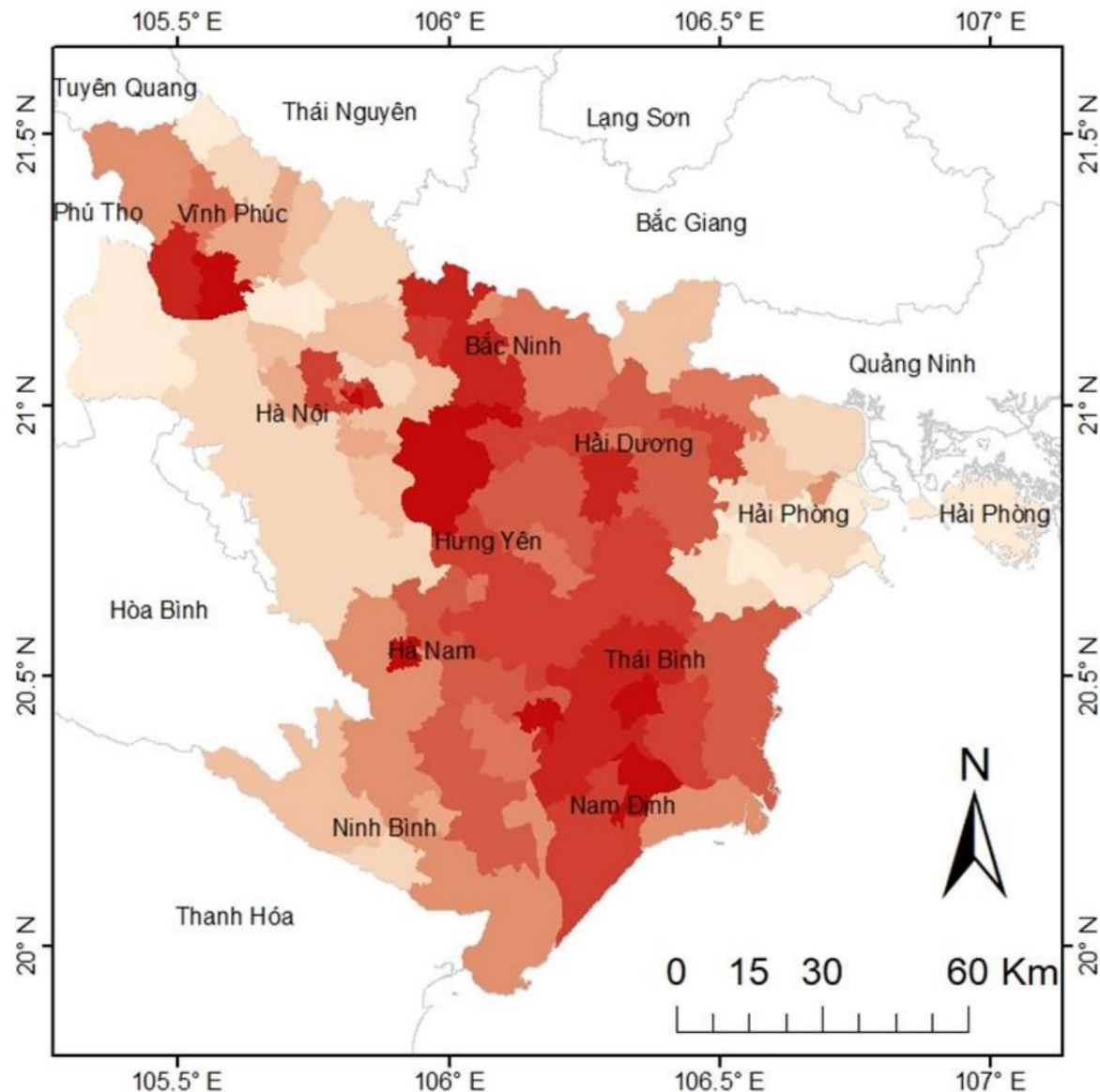
Nguồn: Huy, Kim Oanh và cộng sự (2021a;b)

Lượng phát thải trên đầu người (kg/người/năm)

Chất ô nhiễm	Phát thải trên đầu người (kg/người/năm)			
	Hà Nội			Cần Thơ, Ninh Bình
	Nội thành	Ngoại thành	Nông thôn	Nông thôn/vùng sâu vùng xa
PM _{2,5}	0,02	0,11	0,30	1,78
SO ₂	0,19	0,28	0,14	0,64
CO ₂	104	148	175	454
CO	1,76	3,38	4,53	21,3
NO _x	0,095	0,10	0,05	0,08
NH ₃	0,015	0,04	0,07	0,33
CH ₄	0,1	0,26	0,44	1,66
BC	0,003	0,01	0,025	0,15
OC	0,004	0,05	0,14	0,74
N ₂ O	0,006	0,012	0,017	0,07
NMVOC	0,33	0,62	0,74	3,2

Nguồn: Huy, Kim Oanh và cộng sự (2021a)

PM_{2.5} (t/km²/yr)

Bản đồ
phân bố
phát thải
PM_{2.5}
(tấn/km²/
năm) tại
ĐBSH

Nguồn: Huy, Kim
Oanh và cộng sự
(2021a)

Phát thải làng nghề (dự án WB)

- Khảo sát ở Hà Nội, Bắc Ninh và Hưng Yên:
  - Lấy mẫu điển hình chọn các làng nghề theo nhóm ô nhiễm → chọn đơn vị SX trong từng làng nghề
  - Thu thập số liệu: công nghệ SX, loại và lượng nhiên liệu tiêu thụ, công nghệ xử lý, số lượng thành phẩm → tính lượng nhiên liệu tiêu thụ trên tấn sản phẩm
- Tính thải: tính tổng lượng nhiên liệu tiêu thụ trên tấn SP * tổng sản lượng của SP cho tỉnh thành
- Cộng tất cả EI của các loại làng nghề = tổng phát thải của tỉnh

Ví dụ tính phát thải đốt nhiên liệu năm 2015

2.1. CRAFT VILLAGE

2.1.1. Combustion emission

Sub-sector	Village	Lat	Lon	Fuel used	A		D			E		
					Activity rate (Fuel consumption in kg/yr)	Activity data uncertainty	PM2.5 emission factor (g/kg)			PM2.5 emission (tonne/yr)		
							(Put your values)			$E = A \times D/10^6$		
							Low	Central	High	Low	Central	High
Bac Ninh												
Ceramics	Phu Lang	21.150908	106.256039	fuel wood	44,100,000		2.2	3.4	8	NA	149.9	NA
Paper (making from recycled paper)	Phong Khe (2644 HHs)	21.172436	106.031459	Lump coal (anthracite)	109,500,000		0.26	2.3	11.5	NA	251.9	NA
				charcoal	438,000,000		2.4	2.4	6.4	1051.2	1051.2	2803.2
	Phu Lam (28 HHs)	21.173107	106.024586	Lump coal (anthracite)	2,920,000		0.26	2.3	11.5	NA	6.7	NA
Fresh rice noddle	Ba Tien (150HHs)	21.139528	106.049867	lump coal	4,928,000		2.8	6.3	23.7	13.8	31.0	116.8
Dried noodles/rice paper	Yen Phu	21.192992	105.924571	lump coal	2,232,000		2.8	6.3	23.7	6.2	14.1	52.9
Tofu/alcohol	Tra Lam	21.049036	106.031812	lump coal	1,977,000		2.8	6.3	23.7	5.5	12.5	46.9
Forging	Da Hoi	21.122975	105.920486	lump coal	70,000,000		2.8	6.3	23.7	196.0	441.0	1659.0
	Viet Van			lump coal	252,000		2.8	6.3	23.7	0.7	1.6	6.0
scrap metal recycling	Man Xa	21.171381	105.930914	lump coal	7,560,000		2.8	6.3	23.7	21.2	47.6	179.2
cooper casting	Quang Bo	21.035017	106.160623	lump coal	6,080,000		2.8	6.3	23.7	17.0	38.3	144.1
	Dai Bai	21.047176	106.141818	lump coal	11,000,000		2.8	6.3	23.7	30.8	69.3	260.7
	Total									1342.5	2115.1	5268.7

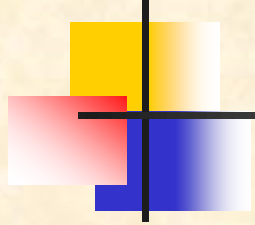
Ví dụ tính phát thải do qđ sản xuất năm 2015

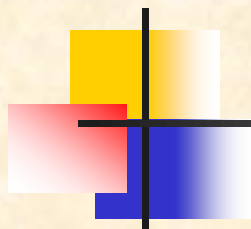
2.1.2. Manufacturing processes

Sub-sector	Village	Lat	Lon	A		N		O		
				Activity rate (tonnes/yr)	Activity data uncertainty (%)	PM2.5 emission factor (kg/tonne product)		PM2.5 emission (tonnes/yr)		
						Suggested value	Chosen value	O = A x N		
								Low	Central	High
Ceramics	Phu Lang	21.150908	106.256039	27245	5		1.25	32.32	34.0	35.73
Paper	Phong Khe (2644 HHs)	21.172436	106.031459	345000	5		1.50	491.63	517.5	543.38
				145000	5		1.50	206.63	217.5	228.38
	Phu Lam (28 HHs)	21.173107	106.024586	456	5		1.50	0.65	0.7	0.72
Fresh rice noodle	Ba Tien (150HHs)	21.139528	106.049867	32850	5		0.05	1.53	1.6	1.69
	Other (NGTK-Ba Tien)			11150	5		0.05	0.52	0.5	0.57
Dried noodles/rice pa	Yen Phu	21.192992	105.924571	1710	5		0.05	0.08	0.1	0.09
Tofu	Tra Lam	21.049036	106.031812	7300	5	-	0.05	0.34	0.4	0.38
Forging	Da Hoi	21.122975	105.920486	204000	5		0.02	2.91	3.1	3.21
	Viet Van			146000	5		0.02	2.08	2.2	2.30
Scrap metal recycling	Man Xa	21.171381	105.930914	36000	5		NA			
Copper casting	Quang Bo	21.035017	106.160623	58419	5		0.13	7.21	7.6	7.97
	Dai Bai	21.047176	106.141818	11900	5		0.13	1.47	1.55	1.62
Total emission								747	787	826

(3) Hướng dẫn cách tra cứu EF từ các bộ số liệu EF: AP-42, EMEP

Xin cảm ơn

Ý kiến đóng góp và thảo luận